

økonomiske Forhold. Vi maa se Danmarks økonomiske Forhold paa Baggrund af de internationale.

I det Øjeblik der er Tale om at bedømme Danmarks økonomiske Forhold, vil det være naturligt, at jeg, der ligesom det ærede Medlem, der sidst talte (H. Nielsen, [Viborg Amts 1ste Valgkreds]), vedblivende til Trods for alle Sortseere erkender, at Landbruget er det bærende Erhverv i Danmark, fæster min Opmærksomhed paa dette Landbrugs Tilstand og paa de Forhold og Svingninger, som det danske Landbrugs økonomiske Stilling er undergaaet i de sidste 10 Aar. Jeg skal fremdrage ganske enkelte Tal; jeg ved, at Tal ikke ere noget, som man let holder fast, og jeg skal se at gøre det med saa faa Tal som muligt. Men der er enkelte Hovedpunkter, jeg ønsker skulle staa i Tidenden, for at De bagefter kunne se det lidt nærmere efter. Grundlaget for vort økonomiske Liv herhjemme er efter min Mening Landets Høst. Og gaa vi tilbage i Tiden til 1900—01, finde vi, at Landets Høsts Værdi maa anslaas til 400 Mill. Kr. om Aaret. Den er i Aaret 1909 stegen til 600 Mill. Kr., den har et enkelt tidligere Aar været over, det svinger lidt frem og tilbage, for Resten ikke saa mange Procent, som man skulde vente. Det vil altsaa sige, at det, jeg kalder Grundlaget for Landets økonomiske Eksistens, Landets Høst, er steget i Værdi med 50 pCt. Nu er ganske sikkert en Del af det nominelt, nemlig den Del, der skyldes, at Priserne ere stegne, men det drejer sig kun om 10—12, højt regnet 15 pCt., Resten, 35—40 pCt., er en reel Værdiforøgelse, altsaa en reel Mængdeforøgelse af Landets Høst. Jeg skal blot f. Eks. nævne, at for de almindelige Kornsorter, Rug, Byg, Havre, Hvede og moden Blandsæd, er Høsten i dette Tidsrum stegen fra 23 til 26 Mill. Td., altsaa med 12 pCt., Høsten af Foderroer er stegen fra 62 Mill. til 120 Mill., altsaa en Stigning fra 1901 til 1909 paa lige op imod 100 pCt., Høhøsten er stegen fra godt 3 til godt 4 Mill.* Læs, det vil sige en Stigning paa henved 30 pCt. Se, det er det, jeg kalder Grundlaget for Landets Økonomi. Dette Grundlag staar i nøjeste Forbindelse med, at der i samme Tidsrum er anlagt en stadig stigende Værdi i Besætning og Inventar omkring i Landbruget. Jeg skal blot minde om, at f. Eks. mellem de to Kreaturtællinger i 1903 og 1909 er der tilkommet ikke mindre end 200,000 Malkekøer her i Landet — der var før 1,080,000 — altsaa en Stigning af stærkt op imod 20 pCt. Jeg beder lægge Mærke til dette,

thi det er en reel Værdiforøgelse, ikke mindst af denne Grund, at samtidig med at Mængden af Malkekvæget er stegen, er — det er der for mig ikke nogen som helst Tvivl om — Kvaliteten ogsaa forbedret. Der er neppe nogen Tvivl om, at hvis vi havde 4,500 Pund Mælk som Gennemsnitsydelse af en Ko omkring 1900, ere vi i Øjeblikket oppe paa de 5,000 Pund. Undersøger man de Tal, som foreligge om Besætnings og Inventars Værdi, reelle Opgivelse fra de stedfundne Salg, ser man, at i samme Tidsrum, fra 1901 til 1909, ere Besætning og Inventar, ikke Bohave, men altsaa Driftsinventar forøget med en Værdi af saadant noget som 225—250 Mill. Kr. eller 40 pCt. De Herrer ville vide, at der i dette Tidsrum har været en meget stor Udvikling af Maskindriften i Landbruget foruden, som jeg før nævnedes, af Kvægbestanden. Nu vil jeg ganske vist indrømme, at hvad jeg her har nævnt, Høstværdien, Værdien af Besætning, Inventar, o. s. v., er Udtryk for Landbrugets Bruttoafkastning, og vi have ikke i strengeste Forstand tilsvarende Tal for Landbrugets Nettoafkastning. Det samme er i nogen Maade Tilfældet med den Forøgelse af Værdien af de faste Ejendomme, der er foregaaet. Der er ogsaa der noget, der er Brutto, men i al Almindelighed vil det dog være saadan, at hvis ikke Nettooverskuddet stiger, stiger heller ikke Landejendommenes Værdi — ja den kan gøre det ved, at der kommer bedre Bygninger, eller ved at Jorden kommer i bedre Kultur, men det nøgne Hartkorn stiger kun i Værdi ved, at det bringer større Afkastning, d. v. s. ved at Nettooverskuddet bliver større — Bruttoudbyttet kan ikke gøre det. Det viser sig ved Undersøgelse af Salgsstatistikken, stadig fra det samme Tidsrum, fra 1901 til 1909, at Værdien af faste Landejendomme, d. v. s. Ejendomme med over 2 Skæpper Hartkorn — der er jo ganske vist ogsaa noget Landbrug med mindre end 2 Skæpper Hartkorn, men det kan ikke regnes som egentligt Landbrug, idet det her nærmest drejer sig om Stationsbyer og lignende og Ejendomme med andre Erhverv, ikke det, vi egentlig forstaa ved Landbrug — er stegen med ca. 600 Mill., d. v. s. med 25—30 pCt. Naar dette er Tilfældet — og det er det faktisk —, saa maa det dermed være givet, at ogsaa Landbrugets Nettoudbytte har været stigende lige saavel som dets Bruttoudbytte, som jeg har nævnt. Thi en Landejendoms Værdi stiger ikke, fordi man tumler med større Driftsapparat, altsaa dette ikke regnet med i Værdien, men alene det nøgne